

Цетиње, 13. јануара

Послије анексије Босне и Херцеговине гроф Ерентал, аустро-угарски министар спољних послова, одједанпут је заћутао.

Док су се примали и дијелили ударци у дипломатској борби око признања и непризнања проглашене отимачине, није се могла уочити цјелокупна ситуација, истом створена, а нарочито њен значај за будући развој догађаја. Тек кад је Њемачка бацила свој мач на терације, те питање ријешила у корист Аустро-Угарске, и кад су се у Бечу духови мало сталожили, видјело се у какав се вртлог улетјело и што све сад може доћи.

То, што се видјело, није слутило на добро. Гдје су пређе између Аустро-Угарске и Русије биле пукотине, зинула је сад провала. Силе, које су пређе стојале на према централноме тројном савезу, нарочито према А.-Угарској, међу собом у лабавој афинитивности, слепиле су се чврстим споразумом и пошле су правцем независним од интереса аустро-угарских и централнога савеза. Чак и пукотина на Алпима према Италији размакла се и не обећава ничега доброг. Гдје је постојала дипломатска сношљивост, јавила се отворена мржња. Наоружања споразумних сила, противних аустро-њемачком савезу, узеле су огромне разлијере. Рат, у ком је требало да Аустро-Угарска крвљу откупи Босну и Херцеговину, или поразом да плати своју дрскост, одложен је, али не ad calendas grecas. Створена је ситуација која казује, да се Босна и Херцеговина морају на сабљи добити, или уступити онима којима по народности, по историји и праву припада.

Ту је барон Ерентал, потоњи гроф, заћутао. Видјео је грдобу преда се и око срца савио му се страх од будућности. Скуп ли ће га стати дипломатска пobjеда над Русијом, Енглеском, Француском и Италијом, скуп ли Босна и Херцеговина. Милиони, који су потрошени у изгледима на рат, ситне су паре према милионима које тек сад треба трошити и које ће прогутати будући рат.

Најбоље је било заћутати и ћутати. То није зато што је тако диктовала политичка мудрост, него што је сама природа ствари собом доњела. Јер кад се ужаснемо пред каквом великом опасношћу, пред коју смо дошли несмотреношћу, заћутимо само од себе.

Тако је замрзнут стојао Ерентал више од године дана. Чекао је или погодне вјетрове, или да одвугну прилике, па да опет запливи.

Мора да је дочекао једно или друго, или му се досадило чекати, јер је ових дана проговорио.

Понудио је лондонскога дописника „Новога Времена“ г. Божида-

ревића Веселичког, родом Србина, да га изволи у Бечу посјетити, и овај му се одазвао.

Господин Божидаревић Веселички познат је као љути противник анексије и Аустро-Угарске у опште. Он је неуморно писао и радио противу ње. Изгледа мало парадоксално да је гроф Ерентал баш њега изабрао да буде мост, преко кога ће да дође у додир с руским јавним мњењем.

Можда, са свога гледишта, није погријешно. Кад савлада лафа који чува улаз у то мњење, рачунао је да ће савладати, бар у неколико, и остале лафове, мање ратоборне.

Али да ли је савладао г. Божидаревића? Да ли ће сломити копље рускога јавнога мњења које га је од анексије на овамо стално погађало?

За сада видимо само то: Нашао је за мудро да изиђе из резерве, и успио је да баци уже на обалу руску, а г. Божидаревић је алку закачио. Сад може гроф Ерентал и његови матрози спокојно вући и примичати своју лађу руској обали.

Нећемо да будемо пророци, а и не вриједи кад ће се понесути, успјеси или неуспјеси, одмах показати. Гроф Ерентал био је прилично мудрац политички ако сена дао да овим поштом на шаховској дасци добије одмах и цијелу игру, али је добар спекулант ако је ишао само на то да дође с Русијом у ма какав саоптицај, нарочито с њеним јавним мњењем. Неминовно долази сад на ред да руска штампа каже своје мишљење, на шта ће аустро-угарска одговорати и покушати да то мњење задобије за своје погледе, или да га низ длаку поглади и умири. Види се, грофу Еренталу било је мучно ово ћутање на једној и на другој страни, и он је нашао начин да отпочне конверзацију са руском штампом, па преко ове да наговјешћује своје погледе и руским мјеродавним круговима, не би ли тако и с њима дошао у контакт и временом успио да ово садашње њихово нерасположење претвори у старе пријатељске односе на штету Српства и Словенства.

Почео је са старом пјесмом: како Аустро-Угарска не иде за тим да осваја. Она неће туђе земље и народе.

Некакво ријетко расположење обузело нас је кад смо причитали питање г. Божидаревићево: Мисли ли гроф Ерентал и Аустро-Угарска на даља завојевања? Кад је то питање ставио извјесно није се надао одговору у ком ће гроф Ерентал искрено исповиједати своје мишљење. Какав би то у осталом паметан човек и био који би одговорио: Јест, ми ћемо првом приликом на Солун, а претходно мо-

рамо савладати Црну Гору и Србију. Одговорно је негативно.

Сад је на реду г. Божидаревић да то повјерује. На реду је и руско јавно мњење да повјерује „искреним“ ријечима Еренталовим. Али од тога по свој прилици неће бити ништа.

Не очекују то ни они у Бечу. Еренталу није могло бити до тога да му се вјерује, него до тога да избаци нешто на шта ће руски листови морати одговорити, а то му је главно. Хоће да добије повода да отпочне разговор, па је изабрао да каже оно што је најневјероватније.

Не иду за освајањем! Ту пјесму слушамо више од педесет година. Пред окупацијом Босне и Херцеговине покојни Андраши по свједошћу саме „Н. Сл. Пресе“ два пут је одрицао да има какве смјерове на те српске земље, па је опет радно и изradio да их окупира. Одонда аустро-угарски државници и листови нијесу ни једну прилику пропустили а да нијесу исповиједили, како не мисле на освајања и на анексију, па је опет дошло до једног и тог одговора.

Сад се пита: а радио и гроф Ерентал да ли је слушао већ небројено пута да ли тако лако мисли српских политичара игдје у Словенству који ће му вјеровати? Зато смо се и насмјали кад смо прочитали пјесму Божидаревићеву и одговор Еренталов. Два политичка препредењака играли су у четири ока улогу наивних дјевица.

Да претпоставимо и да гроф Ерентал за сада искрено говори. Он може говорити само у име своје, а не и у име онога који ће за министра спољних послова доћи послије њега. За овога нијесу ни мало обавезне изјаве Еренталове. Тако исто може и сиједи владар Франа Јосиф говорити само у име своје, не и у име свога наслједника и у име будућег нараштаја, у чије ће руке пријећи А.-Угарска. Сада пак, док добро не сваре Босну и Херцеговину, и да би разбили ситуацију у Европи која почиње да им постаје опасна, вјерујемо да не мисле на освајања, али не зато што хоће тим да нам учине милост, него што је њима потребна наша милост. Треба да их оставимо на миру и да се помиримо са свршеним чином, па чак и да Аустро-Угарској пружимо пријатељску руку. Кад се исплива из тешке садашњости, будући Ерентали и владоци у Бечу наставиће гдје су ови сад прекинули, а преварени ће бити они који буду данас вјеровали умилним гласовима сиренским из Беча. —

Искрена господо Божидаревић и Ерентал gewährt uns die Bitte: Wir seien in Euerer gegenseitigen Aufrichtigkeit der Dritte.

Административна подјела Њажевине

Пред Н. Скупштином налази се приједлог закона о административној подјели Њажевине Црне Горе.

Према њему Црна Гора дијели се на десет области: Бјелопавлићско-Спашку (обласно мјесто Данилов Град), Васојевићску (Андријевића), Вучедолску (Велимје), Дурмиторску (Шавник), Зетско-Кучку (Подгорица), Катунску (Цетиње), Морачко-Ровачку (Колашин), Никшићску (Никшић), Ријечко-Љешанску (Ријека) и Црмичко-Приморску (Бар), а области на капетаније.

Капетанија има свега 34 и оне су:

У бјелопавлићско-спашкој области: вражегрмско-павковићска (ову капетанију сачињавају досадање вражегрмска и павковићска капетанија), петрушинско-мартинићска (састављена из петрушинске и мартинићске капетаније), спашко-шиперска (састављена из спашке и шиперске капетаније), команско-загарачка и цешивачка; У васојевићској области: андријевацко-крављска (састављена из андријевацке и крављске капетаније), подимско-величка (састављена из подимске и величке капетаније), требачко-шекуларска и љепоречка;

У вучедолској области: граховско-рудинска (састављена из граховско-рудинске досадање капетаније) и бањанска (састављена из бањанске и опуго-рудинске капетаније);

У дурмиторској области: дробњачко-ускочка (из дробњачке и ускочке досадање капетаније), језеро-шаранска и пивска (из капетаније планине пивске и жупе пивске);

У зетско-кучкој области: подгоричко-љешкопољска (сједињена из капетанија подгоричке и љешкопољске), зетска, кучко-затријевачка (сједињене капетаније горњо-кучка, доњо-кучка и затријевачка) и братоножићска;

У катунској области: цетињска, његушко-ћеклићска (сједињена из капетаније његушке и Ђеклића) и чевско-бјелицка (сједињена из капетанија чевско-бјеличке и цуцко-ћеклићске, без Ђеклића);

У морачко-ровачкој области: колишинско-липовска (састављена из колишинске и липовске капетаније); морачка (састављена из горњо и доњо-морачке капетаније), ровачка и пољска;

У никшићској области: никшићско-требињска (састављена из никшићске и требињске капетаније), голишка и луково-жупска (састављена из луковске и жупске капетаније);

У ријечко-љешанској области: цеклинско-љуботињска (састављена из цеклинско-добрске и љуботињско-грађанске капетаније) и ријечко-љешанска (састављена из доњо-цеклинске и љешанске капетаније); и

У црмичко-приморској области: црмичка (састављена из горњо и доњо црмичке капетаније), крајинско-селачка (састављена из крајинске и шестанско-селачке капетаније), барско-мркојевићска (састављена из барске и мркојевићске капетаније) и уљинска.

Капетанска мјеста ће бити на средиштима капетанија.

Овај закон има да се изврши у року од два месеца од кад ступи у живот, кад ће капетани престати да врше дужности судске и финансиске, а ступа у живот 15. фебруара о. г.

Дражни Савјет је овај приједлог примио у начелу, али у појединостима није се сложио са њиме, те га је редижирао тако, да буде 56 капетанија, као и до сада.

Одбор, одређен за преглед овог законског пројекта, усвојио је првобитни приједлог — онако како га је министар унутрашњих дела поднио — са овим измјенама: уводи капетанију жупе пивске и доњо-морачку. На крају одбор напомиње да у неким капетанијама треба установити по два капетанска суда.

Овим законским приједлогом жели се извести начело одвојености власти и подјела реда и код капетанских судова, чиме се иде да се избјегну досадање жалбе противу капетанских судова. Зато му и Народно Представништво треба да покљони ону пажњу, које он потпуно и заслужује.

Поглед по свијету

Нови турски зајам

Турска ради на закључењу новог зајма. Он ће износити 230 милиона франака. Употребиће се на грађење путова и мостова. Министар грађевина Халаџијан већ је израдио приједлог о овом зајму.

По аустриском рецепту

Турска је почела већ да се управља по аустриском рецепту. Онако исто као што Аустрија не дозвољава да се српски листови растурају по земљама, које њој припадају, тако је и турска забранила растурање бугарских листова. Софиској „Вечерњој Пошти“ забрањен је улаз у Турску. Сад траже, да се забрани и листу „Дневнику“. То је, веле, зато што те листове по Македонији раздаје бесплатно бугарска држава. Права аустриска „мјера предострожности“!

Ново угарско министарство

Послије толико чуда и покора најзад се успјело да се образује ново министарство у Угарској. Образовао га је познати Драгутић Куен Хедервари, који ће бити министар-предсједник, и привремено вршити дужност министра унутрашњих дјела, министра за Хрватску и министра краљевског двора; Лукач је дошао за министра финансија; Хејероники за министра трговине; Секели за министра правде и привремено ће држати портфељ министра просвјете и црквених послова; гроф Бела Шерењи за министра привреде и генерал Хаџаји за министра народне одбране. Као што се види, то је само крпеж, од кога неће имати користи Угарска, јер ће се политичка криза и даље продужити. С горега на још горе!

Избори у Енглеској

У Енглеској избори још трају и њихов резултат тешко је предвидјети. Према пошљедњим вјестима, изгледа да конзервативни елемент преовлађује на штету либерала. То долази од туд што социјалисте такође војују против њих. Како ће резултат ових избора бити од одлучног значаја по спољне и унутрашње прилике у Енглеској, то им се обраћа нарочита пажња, а особито од стране немачке штампе.

У енглеском доњем дому има 670 посланика, од којих Енглеска бира 465, Уелс 30, Шкотска 72 и Ирска 103. До сада су либерали имали 513 мандата, а унионисте 157.

Оружање Турске

Како листови јављају, у Турској је настало грозничаво оружање. У иностранству се поручују велике војне поруџбине, а у Италији и Енглеској граде се шест ратних бродова, па се поговара и за откуп једног дредноута, који је грађен за рачун Бразилије. У грађанству преовлађује мишљење за скупљање прилога за оружање.

Српство

Ново име. На молбу општинског одбора у Доњој Тузли, босанска влада дозволила је да се ово мјесто од сад зове Тузла.

Курс за аналфабете. У Биограду је отворен курс за аналфабете т. ј. за оне

што не умеју читати и писати. Овакви и слични курсеви добро би дошли и нашој земљи.

Опадање Срба у Војводини. Грозни су по Србе статистички подаци о кретању народности у српским крајевима Угарске, Бачкој и Банату. Истина, ти су подаци званични, мађарски, па им се не може потпуна вјера поклонити, јер им је сврха, да у Угарској прикажу што више Мађара, а што мање других народности. Но и у том случају подаци нам не пружају никакве утјехе. Прва појава, која одмах у очи пада, јест, да бујина мађарског елемента наваљује са сјевера и стално напредује; с тога број Срба у сјеверним општинама опада у много већој мјери него у јужним. У Маргоношу, Канижи, Петрову Селу, Ст. Бечеју и Фелдварцу било је 1828. године 37.226 Мађара, 23.662 Срба, а године 1900. 82.713 Мађара и 20.590 Срба. За то су се вријеме умножили Мађари за 45.000 душа, а Срба је мање за 3000. За пошљедњих 8 година умножили су се Мађари за 10.705 душа, а Срби само за 1022, тако, да је лањске године било у тих 8 мјеста 93.418 Мађара, а 21.612 Срба. У четири јужна бачка котара, који леже уз ријеку Тису, било је 1828. године 41.543 Мађара и 51.356 Срба, а 1900. године 97.479 Мађара и 67.798 Срба. Истина Срби су се умножили за 16.442, али је Мађара више за 55.936 душа. У тим котарима били су 1823 године Срби у већини, али 1900. су у знатној мањини.

Босански клуб у Скопљу. Заузимањем власти у Скопљу је основан клуб Босанаца исељеника. За предсједника тога клуба постављен је шеф скопљанске полиције. И ако су чланови тога клуба тражили српске листове, ипак то није допуштено, него је поред турских листова узет само „Обзор“.

Болница у Котору. Као што јављају из Котора, тамо ће се још у току ове године основати покрајинска болница.

Принцеза Јелена у Риму. Принцеза Јелена од Србије отпутовала је у Рим, гдје ће провести ову зиму.

Словенство

Конгреси у Софији. У јулу мјесецу држаће се три конгреса у Софији, на којима ће узети учешће Југословени. Тако ће се држати југословенски новинарски конгрес, југословенски природњачки и т. д. Србија и Бугарска из Софије шаљу ју: Између Бугарске и Србије воде се преговори за споразуман рад у Македонији. У софиским политичким круговима се овај најновији корак више бранных држава одобрава.

Стално позориште на Цетињу

Наше мисли о оснивању сталног позоришта на Цетињу нашле су врло повољног одзива у свима круговима и како је изражена жеља да изнесемо и начин на који би се то могло постићи, то се томе врло радо одзивамо овим редовима.

На прво мјесто потребно је да се изврши организација. А она се може извршити тиме што ће се саставити правила позоришна, која ће обухватити цје-

лоупни рад позоришни. Иницијативу за организацију могу предузети било угледни грађани цетињски, било дилетанти. Али онако исто као што не би грађани требали да раде без саизвољења дилетаната, исто тако не би требали ни дилетанти да раде на своју руку, без грађанства или пријатеља позоришне умјетности, који им у овом подухвату могу бити од неоцијењене користи.

Саставе се правила, изабере оснивачки одбор и изрази дјелокруг рада, разумије се све саизвољењем министра просвјете, под којим ова културна установа мора да потпадне још и зато што је он руковалац одређене субвенције за позориште.

Стални одбор, који ће сачињавати управу позоришта, уједно би био и одбор, коме ће припасти на руковање Зетски Дом.

Уз управу — предсједника, секретара, благајника и драматурга — постојао би и књижевни одбор. Он би се, са драматургом, старао о репертоару и позоришним представама, концертима и т. д. Књижевни одбор би или именовао сам министар или би га бирала управа а министар утврђивао.

Само овако организовано позориште могло би корисно дјеловати, јер би улоге биле подијељене, те би се пружила могућност да се ради онако како и треба и мора да буде.

Давали би се само одабрани комади, који би се изводили смишљено, са студијом и не би ишло онако као што је до сада ишло. А једновременно са глумачким персоналом, стварао би се пјевачки хор, па и, доцније, сам позоришни оркестар.

Наша публика и до сада је небројено пута дала доказа, да воли позориште, те би овако организовано позориште још обилније потпомагала, у толико прије што би се увјерила, да ће јој оно пружати само оно што је за њу и онако како то сама позоришна умјетност изискује.

Код таквог стања ствари почетак и ако није дугачак, али толико тежак колико то није, уобичавају и сада само треба предузети да се у њега унеху.

— Још једном Б. М. М. даје. — С.

ПРИЈЕДА

Српске кита-алејама. По угледа на Кривошану је отпочело сијање жита у кривошанској долини. Оно се врши овако: На земљишту, на коме се хоће жито да засије, израде се алеје онако исто као за лук и друго поврће, те се засију житом. У јесен кад се жито сврши, на празни простор између алеја, набаца се гној, који на прољеће измијешају са земљом, а онда се алеје поново засије житом. У јесен кад се жито сврши, на празни простор између алеја, набаца се гној, који на прољеће измијешају са земљом, а онда се алеје поново засије житом. У јесен кад се жито сврши, на празни простор између алеја, набаца се гној, који на прољеће измијешају са земљом, а онда се алеје поново засије житом.

Покушаји који су чињени 1907. и 1908. г. у Екатеринграду, у Русији, дали су зајав резултат:

У јесен 1907. год. била су посађена зрна у троугалне браздиче у дубини од 44-4 милиметра, а на растојању од 3-4 аршина једно од другог. Кијање тога усјева пропаде и покушај је пропао.

Чинило се да је и њему драго, што је дјевојка у мојој кући, али ја нијесам никада ништа опазно између њих, што би ми могло бити сумњиво, нијесам видео никакву знаку споразума, — једном ријечју: нијесам открио ништа, што би ми било доказало, да они преда мном нешто крију, или сакрпите желе.

Предам се дакле својој судбини, каква год била, проуштајући од времена до времена случају, да све разјасни.

Прегледавши моје винограде, полазио сам често пјешнице на подуже шетње. Ви познајете оне бајне шуме, што се налазе у овом дјелу Африке, оне густе и готово непроходне шуме, гдје грушено дрвче често зауставља ток ријека, и оне мале долине, цуне цвијетних олеандера, који налице оријенталним хиллима, кад их човек гледа с какве висине. Исто тако знате, да у тим шумама и долинама, гдје мислите да још није ступила људска нога, можете најједном открити какву мошеју с кубом, под којим почивају кости каквога свеца, каквога усамљенога пустињака, кога само у великим размацима времена обиле по који вјерни шљедбеник, долазећи из удаљеног села да му свјетљу запали на гробу.

Браћајући се кући додох једном к таквој муслиманској мошеји и погледах унутра кроз вјерно отворена врата, те угледах некакаву жену, гдје се пред самим светиштем моли. Драгосно је било погледати ту на земљи скупљену Арапињу у оној великој пустоши,

У августу мјесецу те исте године и ново је било посађено 150 зрна у те исте браздиче, и оно т. ј. сађење било је непоуздано и немарно се његовало, а кад се сасијло, узела су се прва зрна пшенице, која су при руци била, а која су била толико слаба, да се међу њима нијесу разликовала зрна ражи, која су се ту случајно нашла. Од дана сађења у августу мјесецу до првих мразова, који су били у новембру мјесецу, учинени су 3—4 бокорења. Испод снијега су изашла стабла, по 28—170 комада од сваког зрна. У јесен 1908. год. намјеравало се продужити бокорење, не се оназило, да су се на стаблима појавила друга колљена и њих је требало пустити да расту.

8. маја 1908. године усјев је био фотографисан. Израст жбунова ражи долазио је до 7 стопа; класови су цвјетали; а узраст жбунова био је до 5 стопа; стабла су почела класати.

22. маја 1908. усјев је био поново фотографисан. Пшеница је искласала и цвјетала; висина жбунова пшенице и ражи била је 6—8 стопа, дужина класова била је виша од 14 аршина, класови су имали од 50—140 зрна. Жбунови при трећем бокорењу захватили су простор од 12—22 вершка (1 вершак 44,4 см.) и били су у сваком жбуну од 28—48 класова. Жбунови при четвртном бокорењу захватили су простор (равњи) од 24—40 вершка и било је у сваком жбуну од 43—170 класова.

20. јула 1908. год. била је извршена жетва, гдје се показало: 5 жбунова ражи при трећем бокорењу, заузимајући равницу од 92 кв. вершка, издали су 196 класова, сразмјерно по 90 зрна у сваком класу, — свега 17.640 зрна, тежине 16 фунта.

Квадратни хват (сежањ) такве жетве могао би дати 25 пута 15—40 фуната. Десетина (комат земље од 2400 хвата) 2400 пута 40—2400 пудова (сваки пуд има 40 фуната).

Пет жбунова ражи при четвртном бокорењу заузимајући простор од 176 кв. вершкова дали су 502 класа, сразмјерно по 90 зрна у сваком класу — свега 45180 зрна, тежине 4.07 фуната. Квадратни хват такве жетве даје 13 пута 4.07—529 фунта, а десетина 2400 52.9—3174 пуда.

Пет жбунова пшенице при трећем бокорењу, заузимајући простор од 88 кв. вершкова дали су 217 класова сразмјерно по 60 зрна у сваком класу, свега 13.020 зрна, тежине 1.5 фунта. Квадратни хват такве жетве даје 26 пута 1.5—39 фуната, а десетина 2400 пута 39—2340 пудова.

Пет жбунова пшенице при четвртном бокорењу, заузимајући простор од 143 кв. вершка, дали су 368 класова сразмјерно по 60 зрна у сваком класу свега 22080 зрна, тежине 2.6 фуната; квадратни хват такве жетве даје 17 пута 2.6—44, а десетина 2400 пута 44—2640 пудова.

Неуспјех првога сађења може се објаснити тиме, што је земља била мртва и неподесна за рад, а послјеје тога, пошто се у току три мјесца налазила под сунчаним зрацима и пошто је слободно прошао у њу ваздух, та је земља постала такође подесна за рад као и најгорњи слој.

Питање, да ли је могуће имати од 2400 жбунова на десетину 6000 пудова зрна,

у овој празној богомољи, у коју је без пријекте продирао вјетар, шумели у свакоме куту. Приступим ближе да боље видим и припознам Алуму. Она ме није видела, ни чула, тако је била удубљена у своју побожност, којом се клањала сведу. Говорила му је полупласно, јер је мислила да је с њиме са свим сама, и исповијдала му је све своје мисли и осјећаје. За час је заћутила, као да помишља шта му још има рећи, само да у својој исповиједи ништа не заборави, за час је говорила уздицнутим гласом, као да јој је он одговорио и нешто јој завјетовао, што она није хтјела да учини, већ је настојала да то својим разлозима оправда.

Ја одем са својим таквом, као што сам био дошао, и подем кући.

На вечер је зовио к себи, те је угледам како озбиљно и замисљено долази у моју собу, чему нијесам био вичан.

— Сједи амо! — рекох јој и показав мјесто на дивану, на ком је обично крај мене сједила.

Она сједи, а кад сам ја к њој приступио главу да је пољубим, она се нагло окрене. Ја се зачудих и запитам:

— Што ти је?

— Ми имамо сада рамазан, — одговори ми она.

Ја се насмјех.

(Наставиће се)

ПОДЛИСТАК

Алума

— Guy de Maupassant —

Оне стоје на прениском степену људскога осјећаја, њихова срца имају премољно чуства, њихов дух премало њежности, а да би у нашој души могле побудити онај занос, који са собом доноси права љубав. У њих нема ни гриска душевне забавности, ни мало оне раскоши, што је оне у нама расприружу.

Успркос томе оне пас чврсто држе у својим шакама, и то најразнијим средствима, која нијесу тако препредена, округла и бољна, као код њихових наображених другарица.

Што сам ја осјећао за Алуму, то вам не могу право рећи. Мало прије сам вам рекао, да она пушта Африку, гдје нема ни умјетности, ни занимљивих забав, мало по мало освојила наше тијело неком непознатом, али зато тим усетилом чаролијом, благом њу овога поднебља, угодном температуром својих јутара и вечери, својом дивном свјетлошћу, неком чудном лагодношћу, које угодне осјећа сваки наш уд. Ето тако је и Алума мене освојила на исти начин, неким тајним и неодољивим физичким средствима, неком заводљивом влашћу свога неограниченога арадања, — ја га не могу назвати страственом силом,

биће ријешено у јуну мјесецу 1909. године на пољу од 2 десетине са 4800 жбунова, које је посадио кубански козак Михаило Ерастовић—Вербицки у динском козачком селу.

Честина класова у сваком жбуну не утиче на смањивање жетве.

Коријен жбуна са 63 сламке заузимао је простор мањи од 3 кв. вершка имајући сразмјерно по 90 зрна у класовима дао је 5070 зрна.

На кв. хвагу таквих жбунова може се смјестити 768; а 768 жбунова дали би 4.354.560 зрна, рачунајући у једној фунти 11.100 зрна, квадратни хват земље треба да да 392 фунте, т.ј. 8,3 пуда.

Десетина од 2400 кв. хвати би могла дати 23.520 пудова. Према томе, добити од 1 жетве пудова 6000 са свијем је могуће при правилној њези иза ницања зрна помоћу бокорења.

Способност и јачина зрна, за вријеме бокорења, развија се дошљедно увеличавајући се послје сваког бокорења и тешко је наћи границу те јачине при правилној њези иза ницања зрна.

Довољно је изучавати закон бокорења на неколико зрна, да би умјели гадити жбунове произвољне количине.

Средство бокорења даје могућности да се осигура жетва од јесењих шкољавих вјетрова и житних инсеката. Обустављањем узроста стабла у висину помоћу насилања, т.ј. бокорења, на вријеме непријатно порасту биљке.

Вријеме жетве може се изабрати летњим и јесењим дан, који се жељи. За пораст и успијевање житних класова потребно је времена само три мјесеца, у којима расту биљке. Објелодање поља помоћу бокорења потребује врло мало радничких руку, за то, што се свако поље може подијелити по способности и радничкој јачини на дјелове; обрађивати дјелове по реду; салини и жњети не само у току неколико дана, него шта више и недеља.

Таквим начином бокорења чини земљорадника пуновласним господарем земље, осигурава усјев, растење и скупљање жетве.

Пољске радње сретством бокорења у толико ст. просте, лаке и јевтине, што за њих ни уребају тешки земљораднички алате и снаге воловске и коњске тако, да то објелодавање можемо упоредити са баштованским обрађивањем, које је са свим приступачно не само женама, него шта више и дјеци.

Добијени резултат од новог начина обрађивања жита помоћу закона бокорења у граду Јекатаринодару даје наде за благостање земљорадника.

Дневне новости

Допутовао. Њ. Кр. В. Књаз Господар допутовао је јуче послје подне са Њ. В. Књазом Петром са Ријеке, да посјети светосавску бесједу, која ће бити сјутра вече.

Изасланици. Нарочито изасланство одбора за светосавску бесједу било је у четвртак на Ријеку да позове Њ. Кр. В. Књаза Господара да Својом високом посјетом удостоји светосавску бесједу. Њ. Кр. В. Књаз Господар изволио је милоствито примити изасланство и обећати, да ће посјетити бесједу. У изасланству су били директор, наставник и ученик гимназије.

Рад Н. Скупштине. На сједници Н. Скупштине од четвртка примљене су у начелу и у појединостима измјене у закону о чиновницима грађанског реда, које се односе на пензије, као и извјештаји одбора о молбама и жалбама и посланичким приједлозима.

Србија и Црна Гора. У „Биоградским Новинама“ изашао је чланак под истакнутим насловом, у коме се истиче потреба за савез између Србије и Црне Горе у војном погледу и онда наводи да формација и организација објигу војска мора да буде иста, обука и васпитање старјешина да мора бити у једном духу, што ће се постићи тиме што би официри из Србије долазили у Црну Гору да руководе за извјесно вријеме обуци у командовању и што би се црногорски официри усавршавали у Србији и да обука војника мора да буде у истој души. Чланак овај, који је писао један официр, завршује овим ријечима: „Мислимо, да надлежнима не треба

много доказивати потребу, да се што прије приступи остварењу овога плана, а исто тако мислимо, да неће дуго требати, па да се увиди штетност неостварења или корист, ако се приступи дјелу“. И надлежни у нас требали би да се забаве овим приједлогом.

Извоз за Боку. До сада се практиковало, и ако трговинског уговора није било, да се за Боку из Црне Горе извози све слободно, али је тај извоз сада ограничен ветеринарским законом, који је прописао далматинска влада. Тражи се љекарско увјерење о поријеклу и стању извоза, па чак и за пернату живину. Разумије се, док тај ветеринарски закон постојао буде, о извозу неће моћи бити ни ријечи. Ако су тамошње власти мислиле, да ће тиме нашкодити нашем извозу, љуто су се превариле. Становништво Црне Горе тиме може бити само на добити, док ће становништво у Боци овом одредбом бити љуто погођено.

Скупоћа. Како кога дана на Цетињу је скупоћа све већа. Не зна се да ли је несразмјерно већа скупоћа станова, пића, огрјева или најпречих животних намирница. Скупоћа је толико велика, толико је силно набујала да се већ сада не може подносити. Да се плаћа литар млијека 60—80 пара, кило овчјег меса 1 круна, чаша пива 28 пара, а чаша вина 20 пара, да нема стана иоле бољег испод 60 перпера, страшно је и замислити, а још страшније подносити. Што су станови неудобни и скупи, још се и некако може приписати оскудици, јер збиља на Цетињу нема довољно станова за становништво, те о избору не може бити ни ријечи. Али скупоћа животних намирница више је извјештача на то стварна. Не оскудује се ни у тој, ни у другом приносу, али се оскудијева у онима, који би подјелили, рачунајући о интересима цетињског становништва; оскудијева се у томе, што је продајцима и препродајцима остављено на вољу да дижу цијене животних намирницама онако како год им се прохте. Кад се говеђе месо плаћа перпер и више, па се добије тако, да се не може јести; кад се свињско месо плаћа преко два перпера; кад се једно јаје плаћа 10 пара, кило цукра 70 пара и т. д. — кад се, велимо, с дана у дан диже цијена животних намирницама, а надлежни о томе не воде рачуна, неће бити никакво чудо ако се и у будуће скупоћа стгне да диже. Њој се може и треба доскочити, и ако ико држимо да је општинска управа прва којој је дужност да се побрине о интересима грађанства, јер ако потраје овако неће се на Цетињу због скупоће моћи нико сиротнији одржати.

Светосавска бесјед. Ученици цетињске гимназије са својим наставницима приређују 14. ов. м. светосавску бесједу с игранком. Програм концертног дијела је овај: Химна, пјева мјешовити збор, Поздрав гостима, говори један ученик VIII разреда; Бајић: Светосавска пјесма, пјева мјешовити збор; Б. Јоксимовић: Романс из опере „Милош Обилић“, соло г. Јуришић, уз пратњу гласовира; Бајић: Позив у школу, пјева мјешовити збор; Јенко: Жицама, пјева мушки збор; Зајц: Далматински шајкаш, дује г. г. Јуришић и Траван; Бајић: Српкиња, пјева мјешовити збор. Забава ће бити у Зетском Дому, почетак у 8 и по сати у вече.

Контрат за говеђе месо. Општинска управа расписала је објаву за јавну лицитацију, на којој ће се 2. фебруара давати контрат за говеђе месо за варош Цетиње. Како грађанство од тих контрата није

имало никакве користи, а најмање их има сада, држимо да би боље било да се остави слободна продаја, него што се закључују уговори, од којих само закупци користе имају.

Изјава г. Живковића. Г. Милош Живковић, новинар, телеграфски нас је замолио из Биограда, да донесемо категорички његов демант на клевете листа „Дубровник“, да га је он тобож за вријеме бомбашке афере хтио поткупити. Он је противу „Дубровника“ због ове клевете поднио тужбу суду. О овоме ћемо проговорити нарочито у идућем броју, пошто нам је ова изјава stigла при закључку листа.

Вријеме. Послије лијепих дана, настала је киша, а затијем је почео падати снијег, који још не престаје. Цетиње је покривено бијелим плаштом, снијег је нападао у дебелим слојевима, а и студен је порасла.

Вјетар, снијег, киша. Цетиње је на гласу са свога поднебља. Кад претисне врућина и кад се од запаре не може живити, Цетиње је права природна ваздушна бања са свјежим јулским ноћима и звјезданим небом. И као што је ненадмашно у љетњим прекрасним ноћима, тако је ненадмашно у зимским данима, од којих нигдје горих не може бити. Напада снијег у дебелим слојевима, вјетар се оснажи и пролијева се киша, којој се крај догледати не може. Капљице кише натопе снијег, те се под ногама растапа, да се улицама не може ићи. Не помажу ни каљаче, ни нарочито справљене чизме, јер сњежна вода, која је у обућу, као што вјетар шука кроз најбоље огртаче, послје тих сувих дана, сада, кад се вријеме на Цетињу и нема никакве изгледа да ће се скоро побољшати.

Споменик Балтазару Богишићу

Одбор за подизање споменика пок. Балтазару Богишићу излаже овај проглас: Ми Срби и Хрвати можемо с поносом да објавимо велико брoјно родно сiлo, ва, који се седе и својим родом подижу на разним пољима, било научном, било књижевном или умјетничком, било патриотском.

Пред годину и по дана отео нам је удес једног таквог великог сина нашег народа, одличног научника, врсног правника и честитог родољуба; човјека пуна најискреније љубави према свом народу и читавом Словенству, човјека, који је са својим сјајним знањем и плодним радом стекао врло видно мјесто и у нашем народу и у цијелом Словенству. То је: Балтазар Богишић.

Вас културни и научни свијет, словенски и страни, исказао је Богишићу достојну пошту и истакао његове непроцијенљиве заслуге на пољу знагности и науке, те ударио свијетли печат бесмртности на његова дјела.

Наш народ, чији је Богишић велики син и који је он жарко љубио, ма да је искрено оплакао његову смрт, ипак није тој сјајној звјезди још показао видан, трајан и вјечан знак поштовања и признања, још није исказао своју благодарност своме великом сину.

Слави и бесмртности, коју је Богишић својим свијетним знањем и племенитим радом стекао, треба да и народ у неколико допринесе.

На гробовима великана мјери се морална снага једног народа; на гробовима великих отаца одскаче љубав њихових синова; ту се стјече, ту се добива, ту се учи и црпи снага, чили дух и јача нада у будућност.

Загo потписани одбор, знајући како наш народ зна и умје да поштује своје великане, и увјерен да схваћа и тумачи осјећаје његове, одлучио је, да у Цавтату, мјесу рођена Балтазара Богишића, подигне му споменик захвалности народне, достојан споменик, који ће бити символ народне љубави и бити тумач народне благодарности.

У ту сврху Одбор почиње да скупља прилоге, како би споменик био што достојнији и народа, који га диже, и имена што носи.

Прилози нека се шаљу г. Ђури Ђелићу у Цават (Далмација), а биће објелодањени у листовима.

Које је zgodније, може слати уредништву „Цетињског Вјесника“, а оно ће имена приложника оштампати у листу, а новац слати ком треба.

Цавтат—Дубровник на Никољдан 1909. Вице Адамовић, Дон Влахо Барабић, Љубо Бианки, Ђуро Ђелић, Влахо ил. Богдан, Луко марк. Вона, Антун Братић, Влахо Буковац, д-р Перо Чингрија, Стијено Дивизић, Јозо Фоњони, Рикард Франићевић, д-р Балдо пл. Гради, Иво Гуљелмовић, Луко Калачић, д-р Мило Катић, д-р Перо Кланћ, Томо Костопеч, д-р Стијено Кнежевић, д-р Франо Кулишић, Перо Кушељ, Дон Антун Лиопопили, Ђуро Лонза, Машан Магуд, Мило Малошевић, Антун Мартекини, д-р Влахо Матијевић, д-р Милорад Медини, Влахо Матијевић, Иво Морети, Марко Морети, Илија Рачић, Иво М. Рачић, Стјепан Рачић, Влахо Рајчевић, д-р Милан витез Решетар, Иво Становш, Матеј Шарић, Дон Нико Штук, Рикард Вераца, Нико Висковић, Божо Враголов, Антоније Вучетић, Перо Зоре.

НАША ПОШТА

Стари Бар. Општинској Управи. Примили смо десет перпера претплате за годину дана на „Цет. Вјесник“ и хвала.

Ријека. Потпорукику г. Саву Краљевићу. Пет перпера претплате на „Цет. Вјесник“ за пола године примили смо и хвала.

Горанско. Г. Мујо Л. Сочица. Десет перпера претплате на „Цет. Вјесник“ за годину дана примили смо и хвала.

Ријека. Г. Сердару Јоку Јовићевићу. Примили смо пет перпера претплате на „Цет. Вјесник“ за пола године и хвала.

Ријека. Г. Бон Маља. Примили смо пет перпера претплате на „Цет. Вјесник“ за пола године и хвала.

Острог. Г. Леонтију Нинковићу, настојатељу. Десет перпера претплате на „Цет. Вјесник“ за годину 1910. примили смо и хвала.

Дан.-Град. Госпођи Анђи Ф. Петровићевој. Извољели сте писати нам да не примате лист а да сте послали претплату за пола године. У књижи претплатника стоји да сте послали само четири (4) перпера, и то 30. октобра, онда за прошлу годину дугуете један перпер, јер претплата, коју сте послали 5. фебруара прошле године истекла вам је 1. јула, ако сте лист примали од 1. јануара те године. Ако ли пак лист од 1. јула до 30. октобра нијесте примали, и ако Вам се послата 4 перп. имају рачунати од тога датума, онда Вам претплата истиче 25. марта ов. године.

Не знамо дакле како ствар стоји, зато узимамо онај случај који је за Вас боли и миљемо Вам све бројеве од 1. децембра, надајући се, да ћете Ви знати како ствар стоји и према томе поступити. При прелазу администрације у наше руке Ваша је адреса била избрисана, те се зато лист није слао. Ако ли Вам још који број недостаје, изволите нам јавити да надокнадимо, а Вас молимо да измиристе претплату тако да се може рачунати од 1. јануара тек. године па за шест мјесеца или цијелу годину. Не ваља рачунати од споредних датума.

Администрација
„Цетињског Вјесника“

Кратке вијести

Силна зима у Америци и Азији. Сједињене државе од Гелвстоне парка у Бостону, па све до Мисисипија и Аркансаза покривене су високим снијегом, а поврх тога снијег још увијек пада. На хиљаде људи је у великим градовима, а још више у мањим мјестима и насеобинама запријечено, да остави своје куће. У Њу-Јорку и осталим великим градовима помоћно се тако да су учинили тунеле под силним сњежним масама. Грађанство је без новина, без посла и без сваке комуникације. Сусјед не зна, шта се догађа у сусједној кући. Густо снијег пријечи сваки поглед у даљину. Вилеђатуре милионара налазе се у најгорем положају, јер су посве неприступачне.

Пароброд „Ст. Лоуиз“, с којим се возио амерички поклисар у Лондону Реид у Америку, морао је неколико километара стати пред њујоршким луком и не може да заплочи у луку. Неколико дана параброди већ стоје на отвореном мору. Из Владивостока јављају: Параброди се не мићу већ два дана, јер је околина Владивостока и Камчатке посве замрзнула. Параброди су многи морали усред леда стати, а путници су саоницама пошлели до копна.

Оружање на Крајњем Истоку. Оружање на Крајњем Истоку живо се наставља. Сваки час стижу вијести о војничким припремама Јапана и Китаја. Приватне вијести јављају, да је китајска влада закључила, да појача чете у Манџурији и у Монголији, у исти час захтијева манџурски поткрал, нека се не пусти с вида појачање манџурских чета.

Побуне у индиској војсци. Пажњу побуњене вијест из Калкуте да је уапшено 10 војника једне урођеничке чете, која се окривљује, да је судјеловала код усташког покрета. Чета ће се премјестити.

Убијен пред олтаром. Из Рима јављају: Кад је свештеник Отели са својим коађутором у једном мјесту близу Бресче почео да чита мису, навали ненадано један индивидум иза олтара, гдје се био сакрио, извади револвер и са два хитаца уби свештеника и његовога коађутора. Црква је била дупке пуна свијета, па је све природно да је дошло до силне страве. Коначно је ипак некама успјело свладати атентатора и оба смртно рањена и оне-свијештена свештеника отпремити у болницу. Полиција је ухвансила атентатора. Установило се, да се атентатор зове Крузи и да је убиство почињено у сулудном стању. Крузи је с мјеста отпремљен у лудницу.

Нови енглески ратни бродови. Лондонски „Times“ јавља да се у Марбургу граде два ваздушна брода јаког система. Они ће имати моторе са 80 до 100 коњских снага и два вијака.

Авиатичар западно зракоплов. Јављају из Рима, да је ондје уапшен авиатичар Пасурије у мјесту Вире ради тога, што је уапљено свој аероплан, да добије осигурању своју за свој апарат.

Кошут опет новинар. Бивши министар трговине Фрањо Кошут враћа се опет свом пређашњем звању, те ступа као шеф редактора на челу свога листа „Будапешта“.

Умро грчки посланик. У Паризу је умро у 60 својој години грчки посланик Делиамис. Делиамис био је посланик од године 1886.

Књижевност

Пољопривредни календар. Секретар министарства унутрашњих дјела Милосав Дедовић и секретар привредног одјељења Петар Вујовић уредили су за ову годину „Пољопривредни календар“. На челу календара налази се слика Њ. Кр. В. Књаза Господара, а послије календарског дијела је реферат референта привредног одјељења о стању и пословима у свима државним расадницима, као и о сточарском заводу, а затијем се ређају чланци: О стратификацији зрелих калемова, Пероноспора, Лажни пенелак, Прскање противу пероноспоре уједно ондјума и ери-мозе, Народна привреда, Пољопривредни подвјетник, Справа за мијешање хљеба и О сијању жита на алејама. Цијена је календару 60 пара и најтоплије га препоручујемо нашем народу, коме ће бити од велике користи.

Нова књига. Послата нам је на приказ књига под натписом: „Скадарско Језеро и риболов на њему“. Написао је г. Андрија Јовићевић, а уредио г. д-р Јован Ердељановић. Прештампана је из XIII књиге Српског Етнографског Зборника. Издање је Српске Краљевске Академије.

Књига има и слика, а на крају придодата јој је и добро израђена географска мапа Скадарског Језера са околином.

Написана је добрим језиком и лаким разумљивим стилем, а садржина је таква, да може свакога заинтересовати. Ми је толико препоручујемо. Цијена нама није саопштена, а тако исто ни гдје и код кога се може набавити, али нам је послата са Ријеке и по томе судећи, писац на Ријци станује. Ваљда се од њега може добити.

ИЗ БИЈЕЛА СВИЈЕТА

Кинески романи. Кинези се слабо одају на писање романа, али кад се већ који Кинез нађе да напише роман, а он га отегне до страшног суда. Изнијећемо садржај једног чувеног кинеског романа, који је угледао свијета у четрнаест предбелних, грдних свезака. Судија није могао да пронађе узрок смрти код једног убијенога. По кинеским тадашњим законима судија тада сам мора платити главом. Но поможе му жена. Дале му савјет, да претражи добро на глави убијенога и то испод перичина (курјука) и доиста нађе на једном скривеном мјесту, да је танак клин забоден у главу. Удовица убијенога с мјеста је ухашена и признала је, да је извршила то убиство и погубљена је. Али судији сад дођоше свакојаке мисли у главу. Толико су га мучиле да је кришом дао ископати леш мужа своје прве жене. Пажљиво му је прегледао лубању и на свој ужас сазнаде, откуда му жена онај савјет даде. Његова жена дохакала је свом првом мужу на исти начин. Јадни судија жену је своју јако љубио, а поред тога морао јој је бити захваљан, што му је својим савјетом живот спасао. С дру-

ге стране морао је помишљати на своју дужност према јавности и свом звању. С треће стране спопаде га страх, да ће га задесити иста судбина, као и првог мужа жене му. Писац не каже крај али се даје јасно погодити. Несретни судија је у борби са својом дужности сам себе дошао врха главе.

Убила се пред родитељима. Скоро се одиграла на постаји Герсхехт у Бечу ужасна трагедија. Седмнаестогодишње дјевојке устријелило се пред очима својих родитеља. О самом самоубиству сазнају се изгледећи податци: 17-годишња Јени Новак, кћи вртара била је запослена на тргу крај клупе, на којој су јој родитељи продавали цвијеће у близини постаје Герсхехт. Око 3 сата по подне дошли су и родитељи и помогли јој однашати цвијеће. Кад су то свршили, хтио је Новак да затвори спремиште, у које су били пометали цвијеће, но кћер се томе успротиви и рече им, нека они само иду, да ће она већ за све сама спремити. Родитељи јој предадоше кључеве. Једва су се родитељи удаљили неколико корака, зачује се ужасан прасак хитаца. Новак полети у спремиште. Био је мрак.

Дјевојка је била угасила свјетлост. Новак запаши жижицу и уз њену свјетлост види, да му је кћи починила самоубиство. Затрјерала је зрно у срце и на мјесту остала мртва. Кад је мајка несретне дјевојке чула, што се догодило пала је у несвијест, из које су ју тек након више сати повратили. Узрок самоубиству је наговарање мајке, да Јени напусти један љубавни одношај, за кога је држала, да нема никаквог изгледа.

Наполеон и ђаци. Наполеон је јако волио pjesника Лемерсијера. Један позоришни комад овога, пропао је, јер су парижки ђаци у позоришту ово извијдали. Наполеон се врло љутио, кад је чуо, какву су ужасну ларму ђаци били надили против тог дјела, и како им је и сва публика одобравала. Заповиједио је, да се исти комад и сутра приказује. Но и при тој представи било је ларме. То је Наполеона још више ражљутило и заповиједио је да се и трећи дан даје, а и сам ће присуствовати представи. Тек што су ђаци сазнали за заповијест и смјер Наполеонов, а они се у навећој тишини дадоше на носе. Размислили се по трговинама парижким, пазарише потајнице и сви се у вече скупеше у позоришту, те цео дено према бини испунише. Представу видоше и свеце било мирно. Према писца, а нема ни знака негодовања. Наполеон је уживао, да је његова воља и његова присутност могла да изврши и објект ђаци. Но при трећем дану када је и сам стекао увјерење да је комад доста врло слав, даде му и наред да погледа ђачка лица. И кад разгледаше ону мртву тишину, у цијелом оном дијелу према бини није се могло видети ни једно лице. Сви ђаци купили су били горостасне поћне шепице, ове јако натукли на уши и сваки је изгледао, да је слатко заспао. Овај приказ наголио је гордог Корзиканца, да је морао гласно прснути у смјех и попустити. Речено дјело није више представљано — ђаци су побједили.

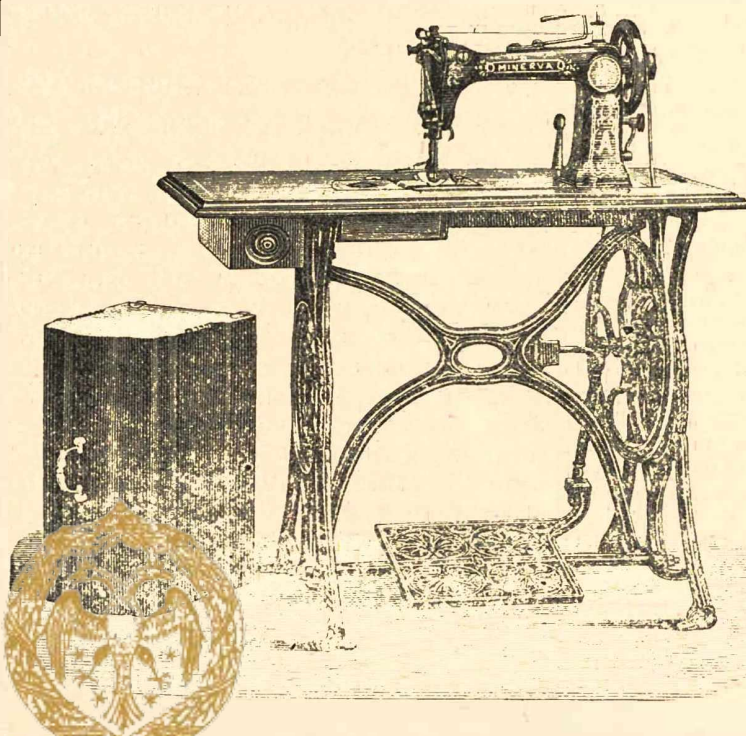
Крадљивац заручник. Чудновату згоду из кинеског живота доноси нам новине. Познато је, да се заручник и заручница — по кинеском обичају — морају један другог туђити, док год не буде брак склопљен. Тако су вјенчани двоје младенаца из двију богатих кинеских породица. Обоје се упуте у собу за спавање, када су обреди прве вечери били довршени. Тек су били насамо, чују они повише себе неки шумањ. Младожења се дигне, обуче одијело, запали свијећу и пође у горњи кат. Ондје наиђе он на једнога крадљивца, — који је — видећи се откривеним — одмах на њега напао и након кратке борбе ножем пробо. Убина обуче након тога младожењино одијело, узме свијећу и упути се доле к младој жени. Пошто кинеске младе не виде свога будућег прије вјенчања, то није опазила млада жена никакве промјене. Надошли „њезин супруг“ исприповиједи јој, како је ствар горе прошла и рече јој, између осталог, да би најбоље било, да они све драгоцјености сакрију код родитеља. Она, и не слутећи о чему се ради, даде му драгоцјености и ревносно супруг их однесе, наравски, да се не поврати. Препредени и особито смиони зликовац није међутим дуго уживао слободу. Некако су га напушили и након дуготрајних мука признао је све. Сутрадан је smakнут.

Мало о Ибсену. Како је познато, Ибсен је врло тачан као сат, али је шаливији. Тако приповиједају, да је једном дошао за савјет да га упита неки барон, који је уједно био књижевник. „Молим вас, шта ћу учинити са мојим финансијалним и љубавним приликама? — „Идите кући на лезите у кревет“, одврати Ибсен. — Једно друштво га је молило,

да им дозволи представљање његове драме. „Обратите се на издавача“. Ну то није ништа сметало молителу, па се они опет на њ обрате. „Молим вас дајте ми мира“, гласио је брзојавни одговор Ибсенов. — Гласовити критичар Баренстајн се потужно једном приликом Ибсену и изјавио, да више неће писати критике. „Пишите ви даље, јер би иначе могао писати какав лудак“, одврати му Ибсен. — Док још Ибсен није био тако знаменит, написао је драму „Rosmersholm“. Код генералне пробе у Аугсбургу био је и Ибсен. Кад се застор подигао, почне Ибсен јаукати, као да га што боли. Глумица је из опрезности стала код шапача мјесто да гледа кроз прозор. Ибсен тому приговори, нашто застор спустише. Кад се застор подигао глумица је стојала код прозора а Ибсен завикне: „Не на-сплањате се на прозор, јер бисте могли лако пасти“. Кад се проба свршила у-пита управитељ Ибсена шта мисли хоће ли проћи представа. „Свршено је“, одговори Ибсен. Представа му је кашње до-нијела свјетски глас.

Жртва науке. Јављају из Париза, да је чувени француски звездар професор Јосеф пренесен у болницу, јер су се на њему указали знаци лудила. Он се пошљедњих година нарочито бавио проучавањем канала на Марсу. У академији наука изјавио је да би се помоћу великих огледала могло много дознати како је на планети Марсу. Он је и израдио таквих огледала и уложио у њих све своје имање. Кад је прије неколико мјесеца Марс стојао најближе земљи, Јосеф је изнио своја огледала и покушао да види има ли на Марсу људи и може ли се са њима доћи у додир. Али му то није испало за руком, ушљед чега је постао тако узбуђен да није могао да спава ни-ти да једе. Кад је накових дана изјавио, свакако у буну, да је са Марса примио брзојав, у коме људи са Марса поручују, да престанемо давати знаке, пошто су они на Марсу слијепи и не могу видјети то се одмах могло знати, да се проф. Јосеф помрачно ум. Ово је било доста да сиједога научењака отпрате у бол-ницу.

На знање! На знање!



Поред моје досадање радње, примио сам се Заступништва фабрике машина

„Минерва“

чија је солидност чувена по свијету; те могу свакоме препоручити ко потрбује шиваћих машина, да неће бити преварен.

Машина има за: фамилије, терзије и црвљаре од двије врсте.

Цијене су испод сваке конкуренције

За цијене тако и за исплате треба се обраћати
Подгорица. 4-6 МИТРУ ЛИСИЧИЋУ

DURĐE CRNOJEVIĆ B J A B A

Ријешењем Књ. Цр. Министарског Савјета од 4. децембра 1909. број 360.
Главна Овлашћена Међународна Агенција за путовање

Мартиновић — Банац

НА ЦЕТИЊУ

добила је дозволу да отвори за сву Црну Гору своју Агенцију за преважање црногорских путника, који са исправним документима намјеравају путовати у Сјеверну и Јужну Америку као и за унутрашњост Америке.

Ово Друштво положило је кауцију Књ. Цр. Влади
ОД 20.000 ХЕРЦЕРА

за гаранцију, да ће све своје обавезе правилно вршити, и да ће сви црногорски путници уживати на путу исте удобности и законске заштите, као и сви они путници чијим друштвима путовали буду, наиме инглешким, талијанским, француским, американским, аустро-американским и њемачким, и то овијем линијама:

За Нев-Јорк и Калифорнију преко Хавра, Хамбурга, Ливерпула, Трста и Фијуме за Монте-Видео и

Буенос Ајрес	преко Ђенове
Пунта Арена	
Валпарајсо	
Иквикве	
Аукланд	преко Барна и Напуља
Нев Зеланду	
Аустралију и	
Африку	

Пошто је ова Агенција међународна и постоји у вези са свијем свјетскијем друштвима са највишим и најбржим парабродима, међу којима они из Ливерпула океан за пет дана прелазе.

Цијене су најповољније и искључива је свака превара и шпекулација.

За путне карте из цијеле Црне Горе као и дана одласка и трајање путовања треба се обраћати овој Агенцији на Цетињу, Подгорици и Никшићу.

Телеграфска питања: Банац.

Мартиновић — Банац